

БЮЛЕТЕНЬ
Місцева та регіональна політика розвитку
в Україні

Період реалізації:
жовтень 2019 - грудень 2019

Автори:
Єгор Киян, Ігор Петренко

Грудень 2019

ПРО ПРОЕКТ

Поточний бюлетень був розроблений в рамках проекту «Сприяння прозорості та впровадженню антикорупційних заходів у державних підприємствах та органах місцевого самоврядування в Україні». Ініціатива здійснюється Міжнародним центром перспективних досліджень (МЦПД) у партнерстві з Інститутом економічних та соціальних реформ в Словаччині (INEKO) та фінансово підтримується за програмою «Офіційна Підтримка Розвитку Словацької Республіки (SlovakAid)». Проект спрямований на підвищення ефективності державної адміністрації, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства у сфері створення та нагляду за регіональною політикою, управління державними підприємствами, моніторингу бюджетів та відкритості інформації місцевої влади.

Публікація є четвертим і підсумковим виданням серії оцінок політик місцевого та регіонального рівнів, запроваджених у жовтні 2019 - грудні 2019 року¹. Загалом, на кінець проекту на щоквартальній основі було зібрано та проранжовано 26 місцевих політик.

Головною метою ініціативи є підвищення якості регіонального та/або муніципального регулювання та законодавства шляхом публікації регулярної експертної оцінки соціально-економічних заходів, запропонованих або впроваджених органами місцевого самоврядування в Україні. Метою оцінки є опис практик, які також можуть бути застосовані й іншими адміністраціями.

Заходи, включені до цього бюлетеня, були визначені та проаналізовані за підтримки експертної ради, яка була відібрана Міжнародним центром перспективних досліджень на основі їхнього досвіду. Тринадцятьом експертам з відповідними знаннями було запропоновано оцінити обрані місцеві заходи та політику, яка прийнята місцевими та регіональними органами влади.

В результаті, у цій публікації описано шість місцевих та регіональних заходів, один з яких є інноваційними і може мати значний позитивний вплив на розвиток міста.

Також, дана публікація містить підбиття підсумків з оцінки політик за 2019 рік.

Ми сподіваємося, що така практика може просувати гарні ідеї і надихати їх впровадження по всій території України.

¹ Перша публікація знаходиться за посиланням:

http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/local_measures_ukraine_march_2019_ukr.pdf

Друга публікація знаходиться за посиланням:

http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/local_measures_ukraine_march_2019_ukr.pdf

Третя публікація знаходиться за посиланням:

http://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/ineko/local_measures_ukraine_september_2019_ukr_1_.pdf

РЕЗЮМЕ

Серед шести місцевих та регіональних заходів, які було надано експертам для оцінювання, позитивну оцінку отримали п'ять проектів.

Зокрема найвищу оцінку отримало затвердження програми «Безпечне місто» на 2020-2022 роки, яке імплементується у місті Житомир. Цей захід отримав майже одностайне експертне схвалення (+2,2 бали з 3,0 можливих). Згідно нього, у місті має бути встановлено додатково 356 камер відеоспостереження. Експерти вважають, що такий проект забезпечить комфортне та безпечне життя для мешканців міста.

На другому місці за важливістю та схваленням експертів є проект щодо добудови 2-х нових пунктів пропуску та реконструкції існуючого на українському кордоні у Чернівецькій області. Це, за переважною думкою експертів, дозволить запобігти чергам та зменшить корупційні ризики на митниці.

На третьому місці знаходиться захід з визначення переможців Бюджету участі 2019 року у Полтавській області. Він має залучити жителів до активної участі в різноманітних сферах розвитку регіону.

У свою чергу, заходи щодо приєднання до Міжнародної хартії відкритих даних (м. Ужгород) та Затвердження плану соціально-економічного розвитку на 2020 рік (м. Чернігів) посіли місця в середині рейтингу, не отримавши достатньо високих оцінок від експертів. Було відмічено, що хоч ці заходи і мають позитивний характер, але можуть бути декларативними і до практичної реалізації намірів влади справа може не дійти.

Найнижчу і, до того ж, негативну експертну оцінку отримало рішення щодо підвищення тарифів на опалення та погашення боргів комунального теплопостачального підприємства за рахунок міського бюджету у місті Одеса. Аналіз показав, що влада пішла найпростішим шляхом замість пошуку дієвих альтернатив для вирішення проблем комунального підприємства та централізованого теплопостачання. Тож цей захід отримав найнижчі бали рейтингу посівши останнє місце.

НАЙКРАЩІ ТА НАЙГІРШІ ЗАХОДИ

Назва	Якість [-3; +3]	Важливість [0%; 100%]	Фінальна оцінка [-300; 300]	Місце
Затвердження програми «Безпечне місто» на 2020-2022 роки (м. Житомир)	+2,2	78	+171,6	I
Добудова 2-х нових пунктів пропуску та реконструкція існуючого на українському кордоні (Чернівецька область)	+1,8	55	+99	II
Визначені переможці Бюджету участі 2019 року (Полтавська область)	+2,0	35	+70	III
Приєднання до Міжнародної хартії відкритих даних (м. Ужгород)	+1,8	29	+52,2	IV
Затвердження плану соціально-економічного розвитку на 2020 рік (м. Чернігів)	+0,4	13	+5,2	V
Підвищення тарифів на опалення та погашення боргів комунального теплопостачального підприємства за рахунок міського бюджету (м. Одеса)	-1,2	82	-98,4	VI

Підсумковий рейтинг заходів за 2019 рік виглядає наступним чином:

Місце	Назва	Фінальна оцінка [-300; 300]	Видання бюлетеня
1	Прийняття нової редакції статуту територіальної громади (Кропивницький)	185,7	1 видання
2	Реалізація комплексної програми з освітлення міста (м. Мукачево)	180	3 видання
3	Затвердження програми «Безпечне місто» на 2020-2022 роки (м. Житомир)	171,6	4 видання
4	Погодження придбання нових тролейбусів за гроші ЄБРР (м. Полтава)	160,3	2 видання
5	Затвердження "Плану сталої мобільності міста" (м. Житомир)	158,4	2 видання
6	Конкурс соціальних проектів інститутів громадянського суспільства (м. Одеса)	134	2 видання
7	Створення онлайн-мапи здійснених закупівель для шкіл і садочків (Ужгород)	104,1	1 видання
8	Проект «Вчитель+» (Одеса)	100,8	1 видання
9	Добудова 2-х нових пунктів пропуску та реконструкція існуючого на українському кордоні (Чернівецька область)	99	4 видання
10	Приєднання до ініціативи CoST (Хмельницька область)	72,2	3 видання
11	Визначені переможці Бюджету участі 2019 року (Полтавська область)	70	4 видання
12	Приєднання до Міжнародної хартії відкритих даних (м. Ужгород)	52,2	4 видання
13	Конкурс бізнес-проектів для підприємців-початківців (Закарпатська область)	49	2 видання
14	Об'єднання зусиль міської влади та поліції задля попередження та протидії жорстокому поводженню з дітьми (м. Дніпро)	27,2	2 видання
15	На шляху до рівних можливостей - приєднання до Хартії рівності жінок і чоловіків (м. Житомир)	22	3 видання
16	Прийняття Комплексної цільової програми екологічного благоулуччя на 2019-2021 роки (Київ)	18,4	1 видання
17	Затвердження ухвали «Про неприпустимість здійснення торгівлі алкогольними, слабоалкогольними напоями та пивом у тимчасових спорудах» (м. Львів)	12	2 видання
18	Заплановане відкриття центрів підтримки бізнесу (Чернігівська область)	9,6	3 видання
19	Затвердження плану соціально-економічного розвитку на 2020 рік (м. Чернігів)	5,2	4 видання
20	Міська рада затвердила логотип міста (м. Івано-Франківськ)	4,8	2 видання
21	Передача функцій "Служби місцевих автодоріг" для ремонту доріг місцевого значення (Хмельницький)	0	1 видання
22	Дозвіл будівництва приватної дороги до порту (м. Одеса)	-28	3 видання
23	Боротьба обласної державної адміністрації проти ПАТ «Укрзалізниця», яка закриває неприбуткові станції (Чернівецька область)	-37	3 видання
24	Реконструкція перинатального центру (Чернівці)	-52,7	1 видання
25	Реконструкція парку "Перемоги" (м. Кропивницький)	-64,7	2 видання
26	Підвищення тарифів на опалення та погашення боргів комунального теплопостачального підприємства за рахунок міського бюджету (м. Одеса)	-98,4	4 видання

Склад експертної ради:

- 1. Береза Альона** - голова ГО «ЖАР».
- 2. Бінов Олег** - аналітик НУО «Центр громадського моніторингу та досліджень».
- 3. Католик Ярослав** - регіональний координатор проектів, помічник народного депутата України.
- 4. Кузько Юрій** - регіональний тренер Одеської області при Міжнародній організації з розвитку права та ДП «ProZorro».
- 5. Маркевич Катерина** - експерт з економічних програм Українського центру економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова.
- 6. Потоцький Сергій** - співзасновник антикорупційної ГО «Центр моніторингу влади».
- 7. Піонтковський Костянтин** - голова ГО «Центр моніторингу влади».
- 8. Розлуцька Анастасія** - головний редактор журналу Mind lab.
- 9. Сімка Мирослав** - голова правління ГО «Центр громадського моніторингу та досліджень».
- 10. Сінченко Дмитро** - голова ГО «Асоціація політичних наук».
- 11. Соловійова Жанна** - керівник регіонального центру розвитку КСВ (програма ПРООН), експерт з регіонального розвитку, програма U-LEAD з Європою.
- 12. Субочев Олексій** - доцент кафедри міжнародних фінансів Київського національного економічного університету.
- 13. Зюзін Віталій** - керівник проектів ТОВ «Оперативна соціологія», голова ГО «Місцеві стратегії».

МЕТОДОЛОГІЯ

Відбір заходів для оцінки

Заходи були визначені на основі:

- моніторингу ЗМІ.
- поради місцевих активістів та експертів.
- безпосереднього звернення до органів місцевого самоврядування.

МЦПД прийняв остаточний відбір заходів для оцінки. Акцент був зроблений на широко обговорюваних серед громадськості заходів, а також на заходи, які, на думку МЦПД, є рідкісними, інноваційними та/або важливими для економічного та соціального розвитку країни.

Критерії оцінки

Експерти оцінили всі відібрані заходи за двома індикаторами: якість (тобто сприйняття/ставлення) заходу, а також важливість/значимість заходу для суспільства та економіки на місцевому рівні.

Якість заходу [-3; +3]

Експерти оцінили вплив кожного з заходів і дали йому оцінку. Діапазон:

- 3 - абсолютне несхвалення заходу
- 2 - помірно несхвалення заходу
- 1 - незначне несхвалення заходу
- 0 - статус-кво
- +1 - незначне схвалення заходу
- +2 - помірно схвалення заходу
- +3 - абсолютне схвалення заходу

Важливість заходу для суспільства та економіки (%)

Експерти висловили думку, наскільки важливим і необхідним є захід для суспільства та економіки, для економічного та соціального розвитку на місцевому рівні. Ця категорія підкреслює важливість реформування даної системної особливості в місті чи регіоні. Чим вище оцінка, тим важливішим є захід.

Рейтинг заходу

Для отримання рейтингу заходу, середня оцінка якості заходу була помножена на коефіцієнт, що відображає середнє значення важливості/значення цього показника для місцевого суспільства та економіки. Таким чином, рейтинг оцінюваних заходів потрапляє у діапазон [-300; +300]. Відповідно до цих рейтингових значень, всі заходи проранжовані у таблиці. Рейтинг заходу вказує на його вплив на економічний і соціальний розвиток міста або регіону.

I. Затвердження програми «Безпечне місто» на 2020-2022 роки (м. Житомир)²

Зміст заходу:

Протягом 2016-2019 років в Житомирі було реалізовано міську цільову програму «Безпечне місто», за результатами якої створено дієву міську систему відео спостереження. Дана система включає 356 камер відеоспостереження у місті.

18 грудня депутати міської ради затвердили Програму Житомирської міської об'єднаної територіальної громади «Безпечне місто» на 2020-2022 роки.

Метою Програми Житомирської міської об'єднаної територіальної громади «Безпечне місто» на 2020-2022 роки є сприяння створенню безпечних та комфортних умов проживання, особистої та колективної безпеки дітей, жінок і чоловіків різних вікових та соціальних груп, забезпечення своєчасного та ефективного реагування на аварії (події) і надзвичайні ситуації, попередження та оперативне виявлення правопорушень. Зокрема, дана Програма дозволить забезпечити:

- своєчасне та ефективне реагування на аварії (події) і надзвичайні ситуації;
- безпечні і комфортні умови проживання, особисту та колективну безпеку дітей, жінок і чоловіків різних вікових та соціальних груп;
- підвищення рівня контролю за дотриманням правил громадського порядку та дорожнього руху, благоустрою, рухом громадського транспорту;
- контроль за ефективною роботою служб життєзабезпечення.

Важливо, що реалізація подібних програм дозволяє згідно з європейськими стандартами забезпечувати безпеку в місті та створити систему оперативного реагування шляхом відеофіксації.

² Досліджувала: Маркевич Катерина - експерт з економічних програм Українського центру економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова.

Примітки

Експерти зазначили, що подібна практика в Житомирі є позитивною, адже сприяє реалізації ряду завдань в рамках стратегічного розвитку міста, а саме:

- здійснення візуального і автоматичного контролю за дотриманням громадського порядку;
- здійснення контролю за зупинками громадського транспорту, їх утриманням та технічним станом, безпекою висадки та посадки пасажирів;
- забезпечення контролю за рухом громадського транспорту, станом дорожньої обстановки, дорожнього покриття при складних погодних умовах;
- виявлення фактів несанкціонованої торгівлі та порушення благоустрою міста;
- дотримання безпеки дорожнього руху та здійснення нагляду за організацією роботи майданчиків для паркування;
- охорони пам'яток культури, будівель, об'єктів комунальної власності, нагляд за їх станом та техногенною безпекою.

Реалізація подібної Програми протягом 2020-2022 років дозволить досить оперативно та ефективно здійснювати нагляд над громадським порядком та сприятиме зростанню рівня безпеки у місті загалом. Даний позитивний захід може і бути прикладом для реалізації подібних Програм і у інших містах.

Така програма діє в багатьох містах України і, в принципі, довела свою ефективність.

Втім, цей захід вимагає з'ясування деяких моментів, зокрема технічні параметри відеокамер та якість програмного забезпечення, можливість громадян отримувати записи з них (на платній чи безоплатній основі), тощо. Відповідно, це може вплинути на кінцевий результат та оцінку.

Оцінка: Якість [+2,2] Важливість [78%]

II. Добудова 2-х нових пунктів пропуску та реконструкція існуючого на українському кордоні (Чернівецька область)³

Зміст заходу:

У Чернівецькій області нормально функціонує лише один пункт пропуску – «Порубне». Це призводить до значних черг і логістичних проблем. Місцеві мешканці скаржаться на кілометрові черги на під'їзді до кордону. При цьому, пункти пропуску «Красноільськ» і «Дяківці» починали будувати ще у 2014 році за кошти Європейського Союзу, однак через низку затримок, помилок і перевитрат коштів за участі місцевих чиновників і підрядників у лютому 2018 року фінансування припинили, а проекти закрили. Планували збудувати шість контрольних пунктів за 29,2 млн. євро, однак до 2017 року жоден не був завершений.

В проекті розвитку інфраструктури пріоритетних пунктів пропуску ДМС України йдеться про те, що до кінця 2020 року буде проведена реконструкція пункту пропуску «Порубне» та добудують пункти пропуску «Красноільськ» і «Дяківці». Загалом на 2020 рік Державна митна служба запланувала капітальний ремонт на 16 пунктах пропуску на українському кордоні, на що планує витратити 488 мільйонів, які закладені в бюджеті.

Будівництво нових пунктів пропуску у Чернівецькій області повинні суттєво розвантажити уже існуючі. Крім оновлення самих пунктів пропуску планується також встановлення сучасного обладнання, яке суттєво ускладнить перевезення контрабанди по обидві сторони кордону. Крім того, зараз проводиться переатестація працівників митниці, а новий очільник служби обіцяє, що на нових пунктах пропуску у Чернівецькій області будуть працювати чесні митники.

³ Досліджував: Бінов Олег - аналітик НУО «Центр громадського моніторингу та досліджень».

Примітки

Експерти зазначають, що будівництво нових пунктів пропуску, реконструкція старих, встановлення на них сучасного обладнання, а також оновлення працівників митниць – це те, що потрібно було зробити уже давно, оскільки корупція та контрабанда на митниці процвітала з 1991 року, від чого державний бюджет зазнавав мільярдних збитків щороку.

З іншої сторони, наявність заходу в програмі зовсім не означає, що він буде профінансований та виконаний. До того ж, експерти мають сумніви, що встановлення кращого обладнання зменшить рівень контрабанди на пункті пропуску - через пункти пропуску без відома митників проходить лише дуже малий процент контрабанди.

Оцінка: Якість [+1,8] Важливість [55%]

III. Визначені переможці Бюджету участі 2019 року (Полтавська область)⁴

Зміст заходу:

Робоча група Полтавської обласної ради розглянула підсумки Бюджету участі Полтавської області 2019 року, а також перспективи проведення конкурсу у наступному році.

За інформацією відділу інвестиційної діяльності та проектного менеджменту виконавчого апарату обласної ради, в 2019 році жителі області подали 205 проектів, з яких 200 відповідали вимогам та були допущені до голосування. За ці проекти під час онлайн- та офлайн-голосування, було віддано майже 330 тис голосів. За результатами голосування, перемогу здобув 71 проект із 17 районів області. Наразі члени робочої групи схвалили результати голосування щодо визначення проектів-переможців. Отже, близько шести мільйонів гривень із обласного бюджету та стільки ж із місцевих бюджетів буде спрямовано на втілення цих громадських ініціатив. Зокрема, серед переможців проекти у сфері інфраструктури, безпеки, розвитку туризму – з повним переліком можна ознайомитися на сайті <https://poltava-obl-budget.e-dem.in.ua/#/projects>.

Також у ході засідання було розглянуто впровадження Шкільного громадського бюджету Полтавської області 2019 року. Робоча група внесла пропозицію обласній раді збільшити фінансування проектів Шкільного громадського бюджету з обласного бюджету у 2020 році до 2 млн грн, стимулюючи ще з юного віку мешканців області брати активну участь у житті своєї громади.

Примітки

Експерти відмітили, що, загалом, бюджет участі – це позитивний інструмент взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, спрямований на залучення жителів області до активної участі в сферах економічного, соціального, гуманітарного та культурного розвитку. Позитивним тут є також те, що ініціатором є обласна рада.

Однак поза увагою можуть залишатися особливості цього конкурсу: хто оцінює надіслані проекти, яку максимальну суму з бюджету може отримати проект-переможець та

⁴ Досліджувала: Маркевич Катерина - експерт з економічних програм Українського центру економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова.

чи захищене голосування від можливого зовнішнього втручання для викривлення результатів голосування, чи були в достатній мірі профінансовані попередні переможці, й хто вони (чи є відомі колишні чиновники або бізнес-партнери нинішніх політиків чи чиновників).

Оцінка: Якість [+2,0] Важливість [35%]

IV. Приєднання до Міжнародної хартії відкритих даних (м. Ужгород)⁵

Зміст заходу:

Рішення про приєднання міста Ужгород до Міжнародної хартії відкритих даних було прийнято на засіданні виконавчого комітету Ужгородської міської ради 25 вересня 2019 року, а вже 09 жовтня на виконання даного рішення виконавчим комітетом було затверджено План дій з реалізації принципів Міжнародної хартії відкритих даних в Ужгородській міській раді на 2019-2020 роки та Перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, розпорядником яких є Ужгородська міська рада (<https://rada-uzhgorod.gov.ua/post/uzhhorod-pryiednaietsia-do-mizhnarodnoi-khartii-vidkrytykh-danykh>, https://rada-uzhgorod.gov.ua/media/1/%D0%A0%D0%92_333.pdf, <https://rada-uzhgorod.gov.ua/media/1/377.pdf>).

Відкриті дані таким чином оприлюднюватимуться як на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних <http://data.gov.ua> так і на офіційному сайті Ужгородської міської ради.

Даним рішенням також передбачено сприяння створенню нових наборів даних, які мають значний суспільний інтерес та підвищують ефективність діяльності виконавчих органів міської ради, а також популяризацію відкритих даних за допомогою публікацій на офіційному сайті Ужгородської міської ради, організації круглих столів, виступів в ЗМІ, онлайн опитувань тощо.

Оприлюднення всієї публічної інформації сприятиме ще більшій прозорості і підзвітності діяльності Ужгородської міської ради. Також наявність публічної інформації на порталі відкритих даних допоможе залучити потенційних інвесторів, що позитивно вплине на економічний розвиток громади, а інформація про охорону здоров'я, освіту, місцевий транспорт спростить доступ мешканцям до такої інформації.

⁵ Досліджував: Кузько Юрій - регіональний тренер Одеської області при Міжнародній організації з розвитку права та ДП «ProZorro».

Примітки

Експерти відзначають, що дане рішення є позитивним, оскільки сприяє ще більшій прозорості і підзвітності діяльності Ужгородської міської ради. На рівні міста врегульовано порядок оприлюднення публічної інформації та затверджено чіткий перелік наборів даних, розпорядником яких є Ужгородська міська рада, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних.

Відповідно, Ужгород, приєднавшись до Міжнародної хартії відкритих даних, стане частиною єдиного європейського інформаційного простору і ще більше наблизиться до інтеграції з Євросоюзом. Дане рішення дозволить спростити доступ мешканців міста та інших зацікавлених сторін до публічної інформації, яка знаходиться у володінні Ужгородської міської ради. Окрім того, ужгородські дані автоматично, як і дані країн ЄС, публікуватимуться на European Data Portal. Це сприятиме покращенню іміджу Ужгорода, оскільки публікація наборів даних на European Data Portal – потужний сигнал про відкритість діяльності міста на рівні європейських міст, а по-друге – підвищення інвестиційної привабливості. Європейські компанії зможуть використовувати відкриті дані для отримання більш детальної інформації для аналізу бізнес-потенціалу міста.

З іншої сторони, такий крок навряд чи можна вважати суттєвим для мешканців громади та інвесторів. До того ж, підписання меморандуму не свідчить про практичну реалізацію намірів, - тому говорити про інвесторів та зручність мешканців ще зарано.

Оцінка: Якість [+1,8] Важливість [29%]

V. Затвердження плану соціально-економічного розвитку на 2020 рік (м. Чернігів)⁶

Зміст заходу:

У листопаді сесія Чернігівської міської ради затвердила Програму соціально-економічного розвитку міста Чернігова на 2020 рік. Зокрема, аналогічно як і минулого року, Програма сформована, виходячи зі Стратегії розвитку міста, та передбачає досягнення 4 стратегічних цілей:

1. Конкурентоспроможне та інноваційне місто.
2. Розвиток житлово-комунального господарства та інфраструктури м. Чернігова. Комфортне місто.
3. Розвиток людського потенціалу. Людина – понад усе.
4. Розвиток туризму. Чернігів – туристичне місто.

У сфері підвищення конкурентоспроможності наступного року планується утримати рейтингові позиції міста з інвестиційної привабливості та кредитоспроможності. Продовжиться робота над покращенням бізнес-клімату в місті та презентацією його економічного потенціалу. У сфері житлово-комунального господарства планується зосередити зусилля на забезпеченні якісної роботи всіх комунальних служб та оновленні об'єктів інфраструктури і благоустрою. У галузі культури й туризму основні заходи будуть зосереджені на популяризації туристичного потенціалу міста. Заплановано проведення брендкових фестивалів, створення інформаційної інфраструктури для туристів, реконструкція та облаштування прогулянкових та зелених зон. Також у Програмі зазначається, що головною метою є створення комфортних умов для проживання, надання якісних послуг у різних галузях (освіти, охорони здоров'я, транспорту і тд) для кожного жителя Чернігова.

⁶ Досліджувала: Маркевич Катерина - експерт з економічних програм Українського центру економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова.

Примітки

На думку експертів, наявність таких Програм дозволяє визначити пріоритетні напрямки у розвитку міста.

Проте, важливим аспектом для реалізації даної Програми є наявність фінансування для реалізації всіх пунктів даної Програми. Саме тому остаточну оцінку можна буде дати, порівнявши заходи Програми з відповідними статтями бюджету міста.

Взагалі ж, з досвіду експертів, такі програми можуть бути (зазвичай) простою формальністю, які з року в рік майже не змінюються і насправді ні на що не впливають. В них не міститься справді ретельно продуманих планів чи довгострокових стратегій розвитку. А тому програма соціально-економічного розвитку корисна, в першу чергу, завдяки статистичній інформації та аналізу реального стану речей, які в ній містяться. Відповідно, оцінити цей захід органу влади високо вкрай важко.

Оцінка: Якість [+0,4] Важливість [13%]

VI. Підвищення тарифів на опалення та погашення боргів комунального теплопостачального підприємства за рахунок міського бюджету (м. Одеса)⁷

Зміст заходу:

11 грудня депутати Одеської міської ради виділили з бюджету міста комунальному підприємству «Теплопостачання міста Одеси» 15 мільйонів гривень на компенсацію витрат, пов'язаних із наданням у 2019 році послуг населенню з централізованого опалення та постачання теплової енергії. В цілому ж за рік з бюджету Одеси на оплату боргів КП по зарплатах, за отриманий газ та комунальні послуги виділили понад півмільярда гривень.

Така ситуація повторюється вже не в перше – мерія щороку виділяє цьому комунальному підприємству сотні мільйонів гривень на вчасний початок опалювального сезону. Тому зовсім не дивно, що на тій самій грудневій сесії депутати проголосували за те, щоб компенсувати підприємству витрати на 2020 рік у сумі 450 млн. грн. При цьому за 2016-2018 рр. на підтримку підприємства мерія витратила понад 1,6 млрд грн.

У той же час, мерія відправила проект підвищення тарифів на погодження до Нацкомісії з регулювання енергетики. Тариф для населення з нового року із врахуванням ПДВ зросте на 34% (до 1628,86 грн. за Гкал), для бюджетних організацій – приблизно на 40% (до 1719,4 грн.), а для релігійних організацій тариф піднімуть в два рази – з 853,2 грн. за гікалорію до 1714,82 грн. При цьому для комерційних підприємств, тариф хочуть навіть дещо зменшити – до 1714,03 грн. за гікалорію на відміну від нинішніх 1718,48 грн.

Підвищення мерією тарифу на опалення до економічно обґрунтованого рівня виглядає цілком логічним та адекватним кроком, але водночас і найбільш простим.

⁷ Досліджував: Католик Ярослав - регіональний координатор проектів, помічник народного депутата України.

Примітки

Експерти відмічають, що причин цієї ситуації багато: застарілі потужності підприємства (ще радянських часів), недостатній рівень оплати населення за послуги централізованого опалення (сплачують лише близько 80% одеситів), застарілі мережі внаслідок яких відбуваються тепловтрати, зростання ціни на газ та вимога його передоплати. Але навіть за такої ситуації була альтернатива. Адже просте підвищення ціни за послугу централізованого теплопостачання для покриття витрат комунального підприємства навряд чи може вважатись ефективним вирішенням проблеми. Особливо враховуючи, що підвищення тарифу автоматично призведе до зменшення рівня оплати населенням.

Відповідно, відмічається, що Одеській міській раді варто було б сконцентрувати зусилля, власні та отримані в кредит ресурси на вирішенні проблеми централізованого теплопостачання, яка щороку поглинає сотні мільйонів гривень міського бюджету. Не виключено, що за умови розроблення міською радою чіткого та реалістичного плану вирішення цієї проблеми, а також здійснення детальних розрахунків можна було б отримати допомогу також й від європейських та міжнародних фінансових інституцій.

Але цього зроблено не було. В той же час, підприємство має величезні борги і суттєву пеню за їх несплату, які щороку погашаються за рахунок міського бюджету. З кожним роком основні потужності теплопостачального КП та інженерні комунікації зношуються. Працівники мають багатомісячні заборгованості по заробітній платі через що підприємство втрачає своїх кращих спеціалістів. Залучені ж мільярдні кредити витрачаються на вирішення поточних проблем, які місто має повернути з сотнями мільйонів гривень в якості відсотків.

Виходячи з вищезазначеного, політику мерії в цій життєво важливій для міста сфері можна було б оцінити ще нижче.

Але, з іншої сторони, такий підхід теж може вирішити проблему. Встановлення високих тарифів дозволить комунальному підприємству працювати не збитково та потрохи акумулювати гроші на модернізацію підприємства.

Оцінка: Якість [-1,2] Важливість [82%]